

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Kansainvälisen kaupan valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/2247(INI)

24.1.2006

MIETINTÖLUONNOS

Hongkongissa järjestetyn Maailman kauppajärjestön ministerikokouksen tuloksista
(2005/2247(INI))

Kansainvälisen kaupan valiokunta

Esittelijä: Georgios Papastamkos

SISÄLTÖ

	Page
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT.....	8

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Hongkongissa järjestetyn Maailman kauppajärjestön ministerikokouksen tuloksista (2005/2247INI)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Maailman kauppajärjestön (WTO) kuudennen ministerikokouksen 18. joulukuuta 2005 antaman julistuksen¹,
- ottaa huomioon 12.–15. joulukuuta 2005 ja 25.–26. marraskuuta 2004 pidetyn WTO:n parlamentaarisen konferenssin loppujulistukset,
- ottaa huomioon 1. joulukuuta 2005 antamansa päätöslauselman Hongkongissa järjestettävän WTO:n kuudennen ministerikokouksen valmisteluista²,
- ottaa huomioon 18. lokakuuta 2005 Luxemburgissa järjestetyn ulkoasiainministerien neuvoston ylimääräisen kokouksen WTO:n Dohan kehitysohjelman koskevat päätelmät (13378/05),
- ottaa huomioon 12. toukokuuta 2005 antamansa päätöslauselman Dohan kierroksen arvioinnista WTO:n yleisneuvostossa 1. elokuuta 2004 tehdyn päätöksen jälkeen³,
- ottaa huomioon 1. elokuuta 2004 tehdyn WTO:n yleisneuvoston päätöksen⁴,
- ottaa huomioon WTO:n Dohan ministerikokouksen 14. marraskuuta 2001 antaman julistuksen⁵,
- ottaa huomioon 15. joulukuuta 1999 antamansa päätöslauselman Seattelessa pidetystä WTO:n kolmannesta ministerikokouksesta⁶, 13. joulukuuta 2001 antamansa päätöslauselman WTO:n kokouksesta Qatarissa⁷ ja 25. syyskuuta 2003 antamansa päätöslauselman Cancúnissa pidetystä WTO:n viidennestä ministerikokouksesta⁸,
- ottaa huomioon WTO:n tulevaisuutta käsittelevän Sutherlandin raportin ("The Future of the WTO: Addressing institutional challenges in the new Millennium")⁹,
- ottaa huomioon 9. maaliskuuta 2005 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston asetukseksi yleisen tullietuusjärjestelmän soveltamisesta¹⁰,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
- ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan mietinnön sekä aluekehitysvaliokunnan, maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan, teollisuus-,

¹ Asiakirja numero 05-6248, asiakirjatunnus WT/MIN(05)/DEC)

² Hyväksytyt tekstit, 1.12.2005, P6_TA(2005)0461.

³ Hyväksytyt tekstit, 12.5.2005, P6_TA(2005)0182.

⁴ Asiakirja numero 04-3297, asiakirjatunnus WT/L/579)

⁵ Asiakirja numero 01-5859, asiakirjatunnus WT/MIN(01)/DEC/1)

⁶ EYVL C 296, 18.10.2000, s. 121.

⁷ EUVL C 177 E, 25.7.2002, s. 290.

⁸ EUVL C 77 E, 26.3.2004, s. 393.

⁹ WTO:n neuvoo-antavan komitean raportti pääjohtaja Supachai Panitchpakdille, joulukuu 2004.

¹⁰ Hyväksytyt tekstit, 9.3.2005, P6_TA-PROV(2005)0066.

tutkimus- ja energiavaliokunnan ja talous- ja raha-asioiden valiokunnan lausunnot (A6-0000/2006),

- A. katsoo, että WTO:n monenvälinen kauppajärjestelmä edistää turvallisuuden, avoimuuden ja vakauden parantamista kansainvälisessä kaupassa ja globalisoitumisen parempaa hallintaa monenvälisten sääntöjen ja määräysten avulla sekä sovittamalla riitoja oikeusteitse,
- B. katsoo, että Dohan kierroksen saattaminen onnistuneesti päätökseen merkitsee todellista kaupan edelleenvapauttamista ja vahvempia monenvälisiä sääntöjä, sillä voi olla suurta merkitystä maailmanlaajuisen talouskasvun, kehityksen ja työllisyyden edistämässä ja se voi tehokkaasti edesauttaa kehitysmaiden saattamista osaksi maailmantaloutta,
- C. katsoo että Euroopan unionilla on ollut johtava asema neuvotteluissa Dohan kierroksen käynnistyttyä ja että se on tehnyt uskottavia ja merkittäviä ehdotuksia kaikilla neuvottelualoilla maatalous mukaan lukien, kun taas muut kehittyneet maat ja edistyneet kehitysmaat eivät ole osoittaneet samaa joustavuutta ja sitoutumista,
- D. katsoo, että Dohan kierrokselle asetetun vuoden 2006 määräajan saavuttamiseksi tehtävät ponnistelut eivät saisi vaarantaa tavoitetta saavuttaa kunnianhimoinen ja tasapainoinen lopputulos,
- E. katsoo, että Dohan kierroksen tulosten tulisi olla kehitystä edistäviä kaikilla neuvottelualoilla erityisesti vähiten kehittyneiden maiden etuja ajatellen,
- F. ottaa huomioon, että maataloustuotteiden vientitukien poistamisen määräajasta on päästy sopimukseen, kun taas kotimaista tukea ja markkinoillepääsyä koskevilla aloilla ei ole saavutettu vastaavaa edistystä,
- G. katsoo, että muiden kuin maataloustuotteiden markkinoillepääsyä (NAMA) koskeva kysymys tarjoaa merkittäviä kauppiaan liittyviä mahdollisuuksia paitsi Euroopan unionille myös kehitysmaalle, koska merkittävä osa näiden kaupasta käsittää teollisuustuotteita ja näiden maiden muiden kehitysmaiden kanssa käymän kaupan esteenä ovat suuret tullit,
- H. katsoo, että neuvotteluihin sovellettavalla nykyisellä lähestymistavalla ei ole palvelujen alalla saavutettu tyydyttäviä tuloksia; katsoo, että Euroopan unionin tavoitteena on todellinen kaupan edelleenvapauttaminen säilyttäen samalla WTO:n jäsenmaiden kansalliset poliittiset tavoitteet ja oikeudet säännellä julkisia palveluja,
- I. katsoo, että kauppaa edistävien, polkumyyntiä ehkäisevien ja muiden WTO:n sääntöjen parantamisesta hyötyisivät kaikki WTO:n jäsenmaat, koska säännöillä parannettaisiin oikeusturvaa, vähennettäisiin kaupasta aiheutuvia kustannuksia ja torjuttaisiin väärinkäytöksiä ja protektionismia,
- J. katsoo, että globalisoituminen ja WTO:n asema tulkitaan ja ymmärretään usein väärin ja että WTO:n olisi parannettava vastuuvollisuutta ja avoimuutta,

1. toistaa halunsa sitoutua monenväliseen lähestymistapaan kauppapolitiikassa ja antavansa tukea WTO:lle globalisaation hallinnan pääasiallisena foorumina; korostaa, että epäonnistuminen monenvälisissä neuvotteluissa ja siirtyminen kahdenvälisiin/alueellisiin sopimuksiin johtaisi kaupan vapauttamisen epätasa-arvoiseen prosessiin ja epäyhtenäiseen kehitykseen ja olisi siten vahingoksi erityisesti kehitysmaille;
2. pitää valitettavana, että neuvotteluissa on tähän mennessä edistytty hitaasti ja että Hongkongin ministerikokouksen tuloksiin on panostettu vähän; pitää kuitenkin myönteisenä, että ainakin ministerikokouksen antama julistus tasoittaa tietä avainalueilla toteutettaville lisäneuvotteluille;
3. korostaa, että neuvottelujen kaikkia avainalueita tulisi käsitellä yhdenvertaisesti yhtenäissitoumuksen käsitteen mukaisesti ja kaikkiin yhtä lailla panostaen;
4. korostaa tarvetta kunnioittaa unionin maatalouden monitoimista luonnetta;
5. muistuttaa, että vuoden 2003 YMP:n uudistuksen johdosta Euroopan unioni on merkittävästi vähentänyt kauppaa vääristäviä kotimaisia tukia;
6. painottaa, että Euroopan unioni on tehnyt merkittävän tarjouksen poistaa vientitukijärjestelmä vuoteen 2013 mennessä ja korostaa, että WTO:n muilta jäsenmailta vaaditaan vastaavia tekoja vientiluottojen, valtion kaupallisten yritysten ja elintarvikeavun aloilla;
7. katsoo, että markkinoille pääsyä koskevissa kysymyksissä tarvitaan jossakin määrin joustavuutta paitsi tariffileikkausten muodossa myös määrittelemällä arat tuotteet; mainitsee kehitysmaille annettavasta mahdollisuudesta määritellä itse erityistuotteet; pitää tässä yhteydessä myönteisenä yhteisten erityisindikaattoreiden määrittelyä;
8. pitää myönteisenä sopimusta puuvillan vientitukien poistamisesta vuoteen 2006 mennessä ja vähiten kehittyneiden maiden mahdollisuutta päästä markkinoille ilman tullevia ja kiintiöitä; pitää kuitenkin valitettavana kotimaisten tukien alalla saavutettua vähäistä edistystä;
9. pitää valitettavana, että viineille ja väkeville alkoholeille tarkoitetun rekisterin perustamisessa ei ole edistytty eikä myöskään maantieteellisten merkintöjen suojan laajentamisessa muihin tuotteisiin; muistuttaa, että näillä tekijöillä on ensisijainen merkitys neuvottelujen lopputulokselle;
10. kehottaa asettamaan kunnianhimoiset tavoitteet muiden kuin maataloustuotteiden markkinoille pääsyä koskeville neuvotteluille, jotka takaisivat todellisia uusia markkinoille pääsyn mahdollisuuksia, myös etelä–etelä-kaupassa, sovellettaviin taksoihin tehtävillä tuntuvilla leikkauksilla; kehottaa edistyneitä kehitysmaita ottamaan osansa vastuusta samalla katsoen, että neuvottelujen tuloksien olisi heijastettava sovittua ”osittaisen vastavuoroisuuden” periaatetta;
11. pitää myönteisenä sopimusta sveitsiläismallin käyttämisestä tariffileikkauksissa; korostaa kuitenkin, että tällaisen mallin yhdenmukaistavaa vaikutusta ei tulisi pienentää

määrittelemällä lukuisia kertoimia; kannattaa alakohtaisten aloitteiden jatkamista aloilla, joilla on merkitystä Euroopan unionin viennille;

12. huomauttaa, että on strategisesti tärkeää, että kaikki kauppakumppanit myös purkavat perusteettomia, muihin kuin tariffeihin perustuvia kaupan esteitä;
13. pitää valitettavana palvelualalla saavutettua vähäistä edistystä ja kehottaa tehostamaan neuvotteluita ottamalla asianmukaisesti huomioon heikkojen ja haavoittuvien talouksien edut; pitää valitettavana, että loppujulistuksessa ei aseteta mitään määrällisiä tavoitteita tarkistetuille ehdotuksille; toistaa vaatimuksensa siitä, että terveys-, opetus- ja audiovisuaalipalvelut tulisi jättää kaupan vapauttamisen ulkopuolelle;
14. toistaa kantansa siitä, että neuvotteluissa onnistumisen tulisi näkyä sitoutumisena konkreettiseen kehitykseen kaikilla neuvottelualoilla erityisesti vähiten kehittyneiden maiden edut huomioiden, ja sen tulisi edistää vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamista;
15. pitää myönteisenä sopimusta vähiten kehittyneiden maiden mahdollisuudesta päästä markkinoille ilman tulleja ja kiintiöitä; pitää kuitenkin valitettavana, että mahdollisuus rajoitusten säilyttämiseen niiden tuotteiden osalta, jotka ovat ensisijaisen tärkeitä vähiten kehittyneille maille, jätettiin avoimeksi ja että tällainen sitoutuminen on jätetty vaihtoehtoiseksi edistyneille kehitysmaille; kehottaa kaikkia kehittyneitä maita ja kehittyneitä kehitysmaita noudattamaan Euroopan unionin "kaikki paitsi aseet" -aloitteen antamaa mallia;
16. katsoo, että samalla kun erityisen ja eriytetyn kohtelun on oltava kiinteä osa WTO-sopimuksia, etelä–etelä-markkinoiden vähittäinen avaaminen ja sitoutuminen vahvempiin monenvälisiin sääntöihin tulee olemaan hyödyksi kehitysmaiden taloudelliselle kehitykselle ja integroitumiselle maailmantalouteen;
17. painottaa, että on tärkeää antaa kehitysmaille asianmukaista teknistä tukea, jotta ne täyttäisivät uudet vaatimukset, mukautuisivat uudistuksiin ja toimeenpanisivat tehokkaasti WTO-sääntöjä; korostaa myös tarvetta kannustaa heikkoja ja haavoittuvia talouksia sisällyttämään kauppapolitiikka kansalliseen kehityspolitiikkaansa ja köyhyyden vähentämisstrategiaan; kannattaa "Aid for Trade"-tuen laajentamista kehitysmaihin pyrkien vahvistamaan näiden maiden kaupallisia valmiuksia ja vientivalmiuksia, monipuolistamaan tuotantoperustuksia ja korvaamaan tullitulot muilla verotuksellisilla lähteillä;
18. pitää myönteisenä kaupan edistämistä koskevien neuvottelujen tähänastisia tuloksia; kehottaa tekemään monenkeskisiä sitoumuksia kauppamenettelyjen yksinkertaistamiseksi, uudistamiseksi ja oikeusturvan parantamiseksi; korostaa kohdistetun teknisen tuen merkitystä tällä alalla;
19. painottaa WTO:n monenväliselle kauppajärjestelmälle annettavan julkisen ja poliittisen tuen tärkeyttä; korostaa, että yleisöä on tiedotettava enemmän ja kansalaisyhteiskuntaa on kuultava laajemmin; toistaa tässä yhteydessä, että parlamentaarisella ulottuvuudella voisi

olla merkittävä vaikutus järjestelmän demokraattisen vastuuvollisuuden ja kansalaisiin kohdistuvan avoimuuden vahvistamiseksi;

20. ilmaisee halunsa edesauttaa osaltaan neuvotteluprosessissa hyödyntämällä lukuisia yhteyksiä, joita sen jäsenillä on parlamenttien jäseniin sellaisissa maissa, joiden kanssa Euroopan unionilla on yhteisiä intressejä;
21. muistuttaa olevan tärkeää, että komissio välittää kaiken tiedon Euroopan parlamentille Hongkongin kokouksen jälkeisestä Euroopan unionin strategiasta ja neuvottelujen edistymisestä sekä kuulee parlamenttia tässä asiassa;
22. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle, jäsenvaltioiden, liittyvien valtioiden ja ehdokasvaltioiden parlamenteille, WTO:n pääjohtajalle sekä parlamenttien välisen liiton puheenjohtajalle.

PERUSTELUT

Ηράκλειτος [έφη] "το αντίζουν συμφέρον και εκ των διαφερόντων καλλίστην αρμονίαν και πάντα κατ' έριν γίνεσθαι"

Aριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια, Θ2.1155 β 5

Herakleitos [sanoi]: "Toisilleen vastakkaiset pyrkivät yhdistymään, erilaisista sävelistä syntyy kaunein harmonia ja kaikki syntyy tasitelun kautta."

Aristoteles, Nikomakhoksen etiikka, kirja 8I

1. Hongkongin ministerikokous: rajallisia odotuksia ja vaatimattomia tuloksia

Tämän valiokunta-aloitteisen mietinnön tavoitteena on arvioida Hongkongissa 13.–18. joulukuuta 2005 pidetyn WTO:n kuudennen ministerikokouksen jälkeistä Dohan kierrosta.

Monenvälisten kauppaneuvottelujen nykyinen vaihe käynnistettiin marraskuussa 2001, ja ottaen huomioon osapuolien yhteisen tavoitteen saada kierros päätökseen ennen vuoden 2006 loppua kierros on nyt viimeisessä vaiheessaan.

Neuvottelujen aikaisemmat vaiheet Geneven kokouksesta Dohaan, Cancúniin ja Hongkongiin toivat esille suuria eroja merkittävimpien osallistujien odotuksissa, lähestymistavoissa ja strategioissa ja korostivat vaikeuksia päästä kunnianhimoiseen ja tasapuoliseen tulokseen kaikilla neuvottelualoilla. Tästä johtuen prosessi on usein osoittautunut vaikeasti hallittavaksi, määrääikoja ei ole pystytty noudattamaan eikä neuvotteluissa ole edistytty siinä määrin kuin toivottiin ja oletettiin.

Cancúnissa syyskuussa 2003 järjestetyn ministerikokouksen täydellisen epäonnistumisen seurauksena ja WTO:n yleisneuvoston elokuussa 2004 hyväksymän kehysten riittämättömästä luonteesta johtuen Hongkongin kokouksen alkuperäisenä tavoitteena oli vahvistaa tätä kehystä ja saavuttaa läpimurto määrittämällä menettelyt useille ensisijaisille neuvottelualueille kuten maatalous, muiden kuin maataloustuotteiden markkinoillepääsy ja palvelut. Samoin tavoitteena oli päästä sopimukseen merkittävästä kehityspaketista ja samalla tukea edistystä muissa neuvottelukysymyksissä. Koska maatalousmarkkinoille pääsyä koskevassa ensisijaisessa kysymyksessä oltiin edelleen umpikujassa ja koska muut tärkeimmät osapuolet eivät osoittaneet joustavuutta, kokoukselle asetettuja suuria odotuksia oli vähennettävä, ja jo ennen ministerikokouksen alkua oli selvää, että kokouksen tulokset jäisivät vaatimattomiksi.

Euroopan parlamentin jäsenistä koostuva valtuuskunta osallistui Hongkongin neuvottelujen parlamentaarisen seurantaan, minkä seurauksena parlamenttien välinen liitto ja Euroopan parlamentti hyväksyivät yhteisen julistuksen 15. joulukuuta 2005. Vaikka näillä järjestelyillä oli epäilemättä myönteisiä vaikutuksia, ne eivät kuitenkaan merkitse samaa kuin oma foorumi, joka varmistaisi, että WTO:ssa noudatetaan demokraattisen vastuuvollisuuden ja avoimuuden periaatteita. Euroopan parlamentin valtuuskunta sai komissiolta ja unionin puheenjohtajamaalta Yhdistyneeltä kuningaskunnalta tietoa EU:n neuvottelustrategiasta ja neuvottelujen yleisestä edistymisestä ennen Hongkongin ministerikokousta ja sen aikana.

Tässä mietinnössä esitetään näkemyksiä Hongkongin kokouksen vähäisistä tuloksista. Samoin mietinnössä kiinnitetään huomiota merkittävään työmäärään, mikä vielä on jäljellä, ja ilmaistaan tuki unionin neuvottelijoille. Lisäksi mietinnön tarkoituksena on kiinnittää huomiota neuvottelujen seuraaviin vaiheisiin.

2. Kokouksen aihekohtaiset tulokset

Tämä osuus perustuu ministerikokouksen antamaan julistukseen keskittyen erityisesti Euroopan unionin neuvottelukantoihin.

2.1 Maatalous

Lukuisat kehitysmaat ja kehittyneet maat asettivat maataloustuotteet ensisijaiseksi kysymykseksi neuvotteluissa saattaen Euroopan unionin ja erityisesti Yhdysvallat puolustusasemiin. Tästä johtuen oli tärkeää selvittää kyseisestä umpikujasta, jos neuvotteluissa muilla alueilla haluttiin edistytävän. Hongkongin kokouksessa saatiin tämän kysymyksen joiltakin osin aikaan merkittäviä tuloksia:

- Kokouksessa päästiin sopimukseen kaikenlaisten vientitukien lakkauttamisesta vuoteen 2013 mennessä, jolloin myös nykyiset YMP:n järjestelyt on tarkoitus lakkauttaa. Vientitukien ja muiden vientiavustusten kuten vientiluottojen, vientiä harjoittavien valtion kaupallisten yritysten ja elintarviketuen rinnakkaisuuden varmistamiseksi kyseinen ajankohta tullaan kuitenkin vahvistamaan vasta kun näitä toimenpiteitä koskevat asianmukaiset säännöt on saatu valmiiksi. Samoin käsiteltävänä on vielä muita kysymyksiä kuten ennen vuotta 2013 tehtävät tuntuvat tukileikkaukset.
- Kotimaisen tuen osalta päästiin sopuun kolmesta vähennyksestä ja merkittävimmistä lineaarisista leikkauksista suurimpiin tukiin. Samoin neuvottelijoilla on jossakin määrin yhtenevä käsitys kokonaistuen mittaamenetelmän ilmoittamien kokonaistukien (Final Bound Total Aggregate Measure of Support) leikkauksista, kauppaa vääristävien kotimaisten tukien leikkauksista ja ns. *de minimis*-tuen rajoituksista. Samoin sovittiin vihreän laatikon kriteereiden tarkistamisesta.
- Markkinoillepääsyyn liittyvässä maataloustariffien pienentämistä koskevassa vaikeassa kysymyksessä ei edistytty merkittävästi. Tariffileikkausten jäsentelyyn liittyvistä neljästä ryhmästä näytetään pääseen sopuun, mutta sitä vastoin ei näiden ryhmien rajoista, leikkausten suuruudesta eikä muista kysymyksistä kuten arkojen tuotteiden valinta ja erityiskohtelu, erityisen suojamekanismin toiminta jne.
- Kokouksessa mainittiin työn jatkamisesta maantieteellisten merkintöjen osalta (rekisterin luominen viineille ja väkeville alkoholeille ja maantieteellisten merkintöjen suojan laajentaminen muihin tuotteisiin), mutta asiassa ei ole Euroopan unionin kannalta edistytty merkittävällä tavalla.
- Puuvillaa koskevan erityiskysymyksen osalta sovittiin vientitukien lakkauttamisesta kehittyneissä maissa vuoteen 2006 mennessä. Samoin sovittiin siitä, että nämä maat sallisivat tulli- ja kiintiövapaan pääsyn vähiten kehittyneiden maiden puuvillaviennille toimeenpanon alusta lähtien. Kotimaista tukea koskevassa tärkeässä kysymyksessä ei kuitenkaan edistytty.

2.2 Muiden kuin maataloustuotteiden markkinoillepääsy (NAMA)

Maatalousneuvotteluissa saavutettu vähäinen edistyminen edesauttoi jossakin määrin Euroopan unionin ja muiden kehittyneiden maiden vaatimuksia siitä, että tariffivähennykset tehdään vaiheittain. Tämä johti siihen, että tariffien poistamiseksi tai vähentämiseksi hyväksyttiin nk. sveitsiläismalli. Samoin päästiin yhteisymmärrykseen kehitysmaiden erityiskohtelusta mukaan lukien tariffivähennysten epäsymmetriset vastavuoroisuusjärjestelyt.

Vaikka sveitsiläismallin hyväksyminen on erityisen merkittävä saavutus, on vielä vaikeita kysymyksiä, joista on voitava päättää 30. huhtikuuta 2006 mennessä. Näitä ovat tariffivähennysten suuruus (kertoimien hyväksyminen) ja lähtötason määrittäminen tällaisille vähennyksille. Julistuksessa kannustetaan myös jäseniä tekemään ehdotuksia muita kuin tulleja koskevien kaupan esteiden käsittelemiseksi.

2.3 Palvelut

Julistuksessa mainitaan palveluista ainoastaan viittaamalla siihen, miten asiassa on edistytty palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) tekemisen ja elokuussa 2004 tehdyn sopimuksen välisenä aikana. Lisäksi jäsenet laativat julistuksen asianomaisten neuvottelujen tehostamisesta Hongkongin ministerikokouksen antaman julistuksen liitteen C mukaisesti. Ministerikokouksessa ei onnistuttu pääsemään eteenpäin kansainvälisen palvelukaupan edelleenvapauttamisessa. Tämä merkitsee sitä, että nyt asiassa on saavutettava huomattavaa edistystä sekä monenvälisissä että kahdenvälisissä yhteyksissä, jos Dohan kierroksen tavoitteet halutaan saavuttaa. Tällä alueella saavutettavalla edistyksellä on suurta merkitystä Euroopan unionin talouden kehittymisen ja työllisyyden kannalta.

2.4 Kauppa ja kehitys

Ministerikokouksessa tehtiin lukuisia päätöksiä kehitysmaille annettavasta tuesta ja näiden maiden joustavammasta integroitumisesta maailmantalouteen:

- Tullitariffien ja määrällisten rajoitusten poistaminen vähiten kehittyneiden maiden vienniltä vuoteen 2008 mennessä tai viimeistään toimeenpanokauden alusta lähtien. Tällaisia myönnytyksiä voivat kuitenkin tehdä ainoastaan kehittyneet maat ja sellaiset kehitysmaat, jotka ”omien arvioidensa mukaan pystyvät tähän”. Rajoitukset voidaan säilyttää enintään kolmen prosentin suuruisena tullinimikettä kohden. Ministerikokouksen antamassa julistuksessa mainitaan myös toimenpiteet, joilla pyritään edistämään liiketoimia ja yksinkertaistamaan alkuperäsääntöjä, lisäämään teknistä tukea, kannustamaan instituutioiden luomista jne.
- WTO:n aktiivisempi osallistuminen kansainvälisten organisaatioiden ja yksittäisten valtioiden pyrkimykseen toteuttaa ”Aid for Trade”-järjestelyjä, joilla annetaan vähiten kehittyneille maille mahdollisuus vahvistaa tuotantoaan ja vientivalmiuksiaan sekä tarvittavaa kaupallista infrastruktuuria.
- Kehitysmaille annettavaa teknistä tukea ja näille laadittavia koulutussuunnitelmia koskevan WTO:n strategian uudelleenkäsittely ja edelleenvahvistaminen.

2.5 Muut asiat

Hongkongin kokous ei tuonut mitään olennaisesti uutta muihin kysymyksiin, kuten WTO:n säännöt, teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvät näkökohdat (TRIPS), ympäristö, kaupan edistäminen, olemassa olevien sopimusten täytäntöönpano, pienet talousjärjestelmät, teknologiakauppa ja teknologian siirto, verkkokauppa, yhteistyö muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa jne. Kokouksessa pelkästään vahvistettiin toistamiseen saavutettuja tuloksia ja kehoitettiin siihen osallistuneita jäseniä jatkamaan ja vauhdittamaan neuvotteluja.

3. Yleinen arviointi

Hongkongin ministerikokouksen saavutuksia voi olosuhteet huomioden pitää kokonaisuudessaan myönteisinä, vaikka varsinaiset tulokset jäivätkin vaatimattomiksi eikä monissa ensisijaisissa kysymyksissä saatu aikaan luovia läpimurtokeinoja.

Kehitystoimenpiteitä koskevasta paketista päästiin sopuun. Tätäkin merkittävämpää on kuitenkin se, että jäsenet toistivat sitoumuksena saattaa kierros päätökseen vuoden 2006 loppuun mennessä ja asettivat joukon välivaiheen määräaikoja tavoitteen saavuttamiseksi.

Euroopan unioni panosti jälleen kerran osaltaan merkittäväällä tavalla positiivisen tuloksen saavuttamiseen hyväksymällä ehdollisen sitoumuksen asettaa vuosi 2013 vientitukien lakkauttamisen määräajaksi. Selvää ei kuitenkaan ole mitä tämän myönnytyksen vastineeksi on saatu maatalousneuvotteluiden muilla osa-alueilla tai muilla ensisijaisilla neuvottelualueilla.

Suurimmat edistyneet kehitysmaat eivät edelleenkään hyväksy Euroopan unionin ehdotusta maatalousmarkkinoille pääsystä huolimatta suurista uhrauksista, joita tämä ehdotus merkitsee unionin maaseutuyhteisöille. Samoin ne ovat tähän asti kieltäytyneet tekemästä merkittäviä myönnytyksiä muiden kuin maataloustuotteiden markkinoillepääsystä ja palveluja koskevissa kysymyksissä. Tämä asenne on huolestuttava, sillä kyse on maista, jotka suojelevat eniten markkinoitaan ja jotka ovat avainasemassa köyhempien maiden kehittämiseksi etelä–etelä-kauppaa edistämällä.

Vaikka kehityskysymysten tulisi olla ja ne tulevat olemaan neuvottelujen keskipisteessä, niitä ei pidä sekoittaa maataloustuotteiden merkittävien vientimaiden etujen yksipuoliseen ajamiseen eikä niiden varjolla tulisi harjoittaa protektionismia.

Euroopan unioni on neuvottelujen eri vaiheissa ollut johtavassa asemassa päätettäessä köyhimpien jäsenten hyväksi toteutettavista toimenpiteistä, kuten lääkkeiden saannin mahdollisuudesta, tulli- ja kiintiövapaan markkinoillepääsyn sallimisesta vähiten kehittyneille maille ja puuvillaa koskevista kysymyksistä. Myös muut jäsenet ennen Hongkongin kokousta ja sen aikana suostuivat näitä kysymyksiä koskeviin sitoumuksiin. Ne eivät sitoumuksissaan mene kuitenkaan yhtä pitkälle (tulli- ja kiintiövapaa pääsy markkinoille, puuvilla) tai sitoumukset eivät ole samalla toteuttamistasolla (mahdollisuus saada lääkkeitä) kuin EU:n tapauksessa.

Euroopan unioni on jäsenenä olevien muiden kehittyneiden maiden tapaan myös esittänyt ajatuksen ”ilmaisesta kierroksesta” köyhimpien jäsenten hyväksi. Kyseisillä mailla on kaikkien näiden aloitteiden johdosta mahdollisuudet saada paljon, kaupalle annettava lisääntyvä tuki mukaan lukien, ja niiden puolestaan oletetaan antavan vähän.

Euroopan unionin tämänhetkisessä tilanteessa tekemät yksipuoliset lisämyönnytykset maataloudessa selvästikin vaarantaisivat uudistetun YMP:n toteuttamisen ja niistä olisi vain vähän tai ei ollenkaan hyötyä niille maille, joita varten kehityssuunnitelma on laadittu.

Tämän vuoksi on jo aika, että neuvottelijat alkavat kiinnittää enemmän huomiota muihin tärkeisiin neuvottelualueisiin kuten muiden kuin maataloustuotteiden markkinoillepääsyyn (NAMA) ja palveluihin, mutta myös kaupan edistämiseen ja sääntökysymyksiin, pyrkien laatimaan menettelytapoja ja sääntöjä, jotka todella näkyisivät kansainvälisessä kaupassa.

Tämä olisi Euroopan unionin etujen mukaista, ja unionin tulisi myös varmistaa, että sen osallistuminen Dohan kierrokseen on Lissabonin strategiassa määriteltyjen lisääntyvän kasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyyn tavoitteiden mukaista. Samoin se olisi kaikkien sellaisten kehitysmaiden etujen mukaista, joille on tai voisi olla hyötyä teollisuus- ja palvelusektoreista ja joille pelkästään maataloudelle omistettava kierros merkitsisi monien mahdollisuuksien päästämistä käsistä.

4. Hongkongin jälkeen

Hongkongin ministerikokous osoitti, että tie on vielä vapaa tämänhetkisen kierroksen saattamiseksi onnistuneeseen päätökseen. Tie on kuitenkin kuoppainen ja voi pian johtaa umpikujaan.

Poliittista tahtoa näyttää löytyvän, mutta näkemyksissä on vielä suuria eroja eikä lähestulkoon yksinomainen keskittyminen maatalousneuvotteluihin ole tähän mennessä mahdollistanut kompromisseja, jotka olisivat välttämättömiä neuvottelujen nykyisessä, pitkälle edistyneessä vaiheessa.

Nähtäväksi jää, pitävätkö Hongkongissa asetetut tiukat määräajat.

WTO:n jäsenten aloittaessa neuvottelujen viimeistä ja vaikeinta vaihetta, voisi olla hyväksi tarkastella koko prosessia yleisestä näkökulmasta.

Kaikkien osapuolien olisi ymmärrettävä, että monenväliselle kauppajärjestelmälle ei ole olemassa toimivaa vaihtoehtoa, jos halutaan varmistaa taloudellinen yhdentyminen ja kehitys, lisääntyvän keskinäisen taloudellisen riippuvuuden tehokas hallinta ja riitojen rauhanomainen ja tasapuolinen sovittelu. Dohan kierroksen saattaminen onnistuneesti päätökseen vahvistaisi ja laajentaisi kansainvälistä kauppaa ja kehitystä tehden kansainvälisestä kauppajärjestelmästä kaikille jäsenille tasapuolisemman ja tehokkaamman. Lisäksi sen avulla voitaisiin ehkäistä protektionismin leviämistä. Aikana, jolloin kansainvälisten instituutioiden ja maailmanpolitiikan hallinnan kysyntä ylittää tarjonnan, Dohan kierroksen onnistuminen voisi samoin toimia merkittävänä virikkeenä kansainväliselle yhteistyölle ja yhdentymiselle.

Vaikka WTO antaakin jonkin verran sijaa etelän köyhien maiden kehittämistä, ympäristönsuojelua ja yhteiskunnallista vastuuta koskeville keskusteluille, on pidettävä mielessä, että WTO ei ole puhtaasti kehitysjärjestö ja vielä vähemmän ympäristöjärjestö tai sosiaalipoliittinen organisaatio. Kyse on erityisjärjestöstä, jolla on kansainvälistä kauppaa koskevia erityistehtäviä. WTO:n ohjelman ylikuormittaminen muilla kuin kauppaan liittyvillä kysymyksillä ja näiden kysymysten liiallinen painottaminen Dohan ministerikokouksen antamassa julistuksessa on vaikeuttanut neuvotteluja entisestään. Demokratian puute WTO:n suhteissa kansalaisyhteiskuntaan sekä riittämätön viestintä ja tiedotus korostavat osaltaan ongelmia.

Tähänastisissa neuvotteluissa valittu suunta ja WTO:n kokoonpanon lisääntyvä hajanaisuus on osoittanut, että WTO:n yritykset säännellä jäseniensä kauppaan liittyviä talouspolitiikan osa-alueita voivat kohdata vastarintaa aiheuttaen neuvottelujen juuttumista paikoilleen ja jatkuvia viestintäkatkoksia.

Euroopan unioni on Hongkongin kokousta edeltäneissä neuvotteluissa ja itse kokouksessa ajanut laaja-alaista näkemystä Dohan kierroksesta pyrkien vapauttamaan kansainvälistä tavara- ja palvelukauppaa entisestään ja vahvistamaan monenkeskisiä kaupan sääntöjä ja määräyksiä samalla kannustaen ja tukien maailman köyhimpien maiden kehittämissyrkimyksiä. Komission taitavien neuvottelijoiden väsymättömien ponnistelujen, unionin jäsenvaltioiden yhtenäisyyden ja Euroopan parlamentin antaman tuen ansiosta Euroopan unioni pystyi tekemään merkittäviä, uskottavia ja rakentavia ehdotuksia kaikilla Hongkongin neuvottelujen kattamilla aloilla. Euroopan unioni tulee epäilemättä jatkamaan ponnistelujaan tulevien kuukausien aikana, ja sen tulisi olla vielä aktiivisemmin mukana ponnisteluissa kierroksen onnistuneen lopputuloksen varmistamiseksi.

Euroopan unionin lähtökohtana ja objektiivisena viitekehyksenä neuvotteluissa toimii sen sisämarkkinoiden yhteinen säännöstö. Normatiivisen vallan ominaispiirteisiin perustuvan eurooppalaisen hallintamallin soveltaminen maailmanlaajuisessa mittakaavassa on WTO:n väljemmän sääntelyn ja vähemmän sitovan järjestelmän vastaista. Mitä vakaampi ja kattavampi WTO:n sääntelyjärjestelmästä tulee, sitä merkittävämpää siitä seurauksena oleva maailmanlaajuinen yhdentyminen tulee olemaan ja sitä lähempänä monenvälinen kauppajärjestelmä tulee olemaan eurooppalaista ulkoisten toimien mallia.